

Meer aandacht voor dementie bij mensen met een verstandelijke beperking

Ook mensen met een verstandelijke beperking leven steeds langer. Bij deze cliëntengroep komt dementie vaker voor dan bij normaal begaafde mensen. Dit geldt in het bijzonder voor mensen met het syndroom van Down. De eerste verschijnselen openbaren zich soms al rond het veertigste levensjaar; de ziekte ontwikkelt zich daarna snel. Van de mensen met het syndroom van Down die ouder zijn dan 40 jaar heeft ongeveer een derde dementie en boven de 60 jaar loopt dit zelfs op tot 92%.

Diagnose stellen is lastig

Het is vaak moeilijk de diagnose dementie te stellen. Dat geldt zowel voor professionele hulpverleners als de familie van mensen met een verstandelijke beperking. De eerste symptomen van de meest voorkomende vorm van dementie, de ziekte van Alzheimer, zijn moeilijk te herkennen. Stoornissen in het kortetermijngeheugen of oriëntatieproblemen kunnen ook bij de handicap horen. Onrustig gedrag, een depressie of ziektes worden vaak verward met de eerste symptomen van dementie. Slecht horen en slecht zien maakt communicatie soms lastig.

Veel vragen bij hulpverleners en familie

Is de diagnose dementie eenmaal gesteld, dan komen weer nieuwe vragen boven. Wat zijn de gevolgen voor de cliënt en zijn omgeving? Hoe kan je daar als zorgverlener op inspringen? Hoe reageer je op ander gedrag? Hoe kan familie worden ondersteund? Hoe ga je om met ethische vraagstukken? Deze en vele andere vragen komen tijdens deze studiedag over **Dementie bij mensen met een verstandelijke beperking** aan de orde.

De studiedag vindt plaats op **4 juli 2016** en wordt georganiseerd door **StudieArena** in samenwerking met **V&VN Verstandelijk GehandicaptenZorg**, **Alzheimer Nederland**, **KansPlus**, **IDé** en **Buro Urlings**.

Themadagen

Deze studiedag maakt deel uit van een reeks bijeenkomsten over diverse thema's die een rol spelen bij de zorg voor ouderen met een verstandelijke beperking. De volgende thema's komen aan bod:

- * **Dementie** (4 juli 2016)
- * **Palliatieve zorg** (november 2016)
- * **Activeren, bewegen en dagbesteding** (januari 2017)
- * **Omgaan met gedragsveranderingen**
- * **Belevingsgerichte zorg**
- * **Familieparticipatie en zelfregie**
- * **Voeding en eetproblematiek**
- * **Autisme**
- * **Ernstig Meervoudige Beperking**

Kijk voor meer informatie op onze website: www.studiearena.nl

Kom samen! En ontvang **10% korting** op de totale factuur.

Voor aanmelding of meer informatie: WWW.STUDIEARENA.NL

ALGEMENE INFORMATIE

INFORMATIE

Datum: maandag 4 juli 2016
Locatie: Akoesticum
Nieuwe Kazernelaan 2 in Ede
Deelnamekosten: € 295,- p.p.* (excl. 10% groepskorting)

Kom samen!

En ontvang een **korting van 10%** op de totale factuur bij gelijktijdige aanmelding van één of meerdere collega('s).

* De deelnamekosten zijn inclusief digitaal naslagwerk, lunch, koffie/thee, netwerkbordel en excl. 21% BTW.

VOOR WIE?

Tijdens deze studiedag ontmoet je collega's uit alle disciplines. Zo is het programma interessant voor:

- * Verpleegkundigen en verzorgenden
- * (Woon)begeleiders
- * Zorgcoördinatoren
- * Orthopedagogen / Gedragsdeskundigen
- * Sociaalagogisch werkers
- * Maatschappelijk werkers
- * Geestelijk verzorgers
- * Activiteitenbegeleiders / Medewerkers dagbesteding
- * Ouderenadviseurs / Cliëntconsulenten
- * Gerontologen / Psychogerontologen
- * Specialisten ouderengeneeskunde
- * Psychologen
- * Ergotherapeuten
- * Fysiotherapeuten / Bewegingsagogen
- * Arten voor verstandelijk gehandicapten (AVG artsen)
- * Huisartsen / Praktijkondersteuners
- * Afdelingshoofden / Teamleiders / Locatiemanagers
- * Medewerkers Kennisinstituten / Brancheorganisaties

TWITTER

@studiearena - #studiearena

Twitter over en tijdens de studiedag door gebruik te maken van #studiearena. Deel jouw persoonlijke mening, tips en ervaringen als het gaat om 'Dementie bij mensen met een verstandelijke beperking'.

LINKEDIN - GROEP

In onze **LinkedIn groep 'Moderne Dementiezorg'** kan je voorafgaand aan de studiedag reeds kennismaken en kennisdelen. Discussieer mee en laat je inspireren door actuele thema's en vernieuwende praktijkvoorbeelden.

INSCHRIJVEN

Aanmelden kan via: www.studiearena.nl.

Na inschrijving ontvang je per e-mail een bevestiging van je aanmelding, inclusief programma, factuur en routebeschrijving.

ANNULERINGSVOORWAARDEN

Deelname kan tot 4 weken voor de studiedag schriftelijk annuleren bij StudieArena. Wij berekenen dan € 45,- (excl. BTW) administratiekosten. Na deze datum ben je het volledige bedrag verschuldigd. Een collega kan je uiteraard zonder bijkomende kosten vervangen.

ACCREDITATIE

Voor deze studiedag is accreditatie aangevraagd bij de volgende beroepsverenigingen:

- * **Cluster 1** (Huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde en artsen voor verstandelijk gehandicapten)
- * **V&VN** (Kwaliteitsregister verpleegkundigen en verzorgenden)
- * **NVO** (Nederlandse Vereniging van pedagogen en onderwijs / Orthopedagogen)
- * **BAMW** (Beroepsregister van agogische en maatschappelijk werkers)
- * **SKGV** (Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers)

Staat jouw vereniging niet in de bovenstaande lijst en wil je wel graag deelnemen en in aanmerking komen voor accreditatiepunten? Laat het ons weten! Wij nemen nieuwe aanvragen graag in behandeling.

Volg actueel overzicht en toegekende aantal accreditatiepunten op www.studiearena.nl.

CONTACT

StudieArena

Postbus 3289, 3760 DG Soest
Tel. 035 - 539 4005
info@studiearena.nl

INSCHRIJVEN: WWW.STUDIEARENA.NL

Organisatie:

StudieArena

In samenwerking met:

V&VN
Beroepsvereniging van zorgprofessionals
Verstandelijk
GehandicaptenZorg

**alzheimer
nederland**

KANS
BILDOENNETWERK
VERSTANDELIJK
GEHANDICAPTENZORG

IDé
Innovatiekring Dementie

URLINGS
Buro voor
Deskundigheidsbeoordeling

4 JULI 2016, AKOESTICUM IN EDE

Landelijke Studiedag

Dementie bij mensen met een verstandelijke beperking*

- * SYMPTOMEN EN SIGNALEREN
- * ADVANCE CARE PLANNING
- * OMGEVINGSZORG
- * ONDERSTEUNINGSMETHODIEKEN
- * SIGNALEREN VAN PIJN

**Kom
samen!**

Ontvang
10% korting

INSCHRIJVEN: WWW.STUDIEARENA.NL

Organisatie:

Studie***Arena**

In samenwerking met:

v&vn
Beroepsvereniging van zorgprofessionals
Verstandelijk
GehandicaptenZorg

**alzheimer
nederland**

KANS
+
BILANDELIJKE
VERANDEREN
GEMENSAAP

IDé
Innovatiekring Dementie

URLINGS
Bureau voor
Deskundigheidsbeoordeling

PROGRAMMA

09:00 UUR

Ontvangst/registratie & Informatiemarkt

09:30 UUR

Opening congresprogramma

Jeroen Meeder, directeur StudieArena

Muziek en zorg

Tijdens een verrassende opening krijg je inzicht in de mogelijkheden die muziek kan bieden voor de zorg en het welbevinden van mensen met dementie en een verstandelijke beperking.

10:00 UUR

Tafelgesprek dementie bij mensen met een verstandelijke beperking

Tijdens een tafelgesprek met verschillende experts word je meegenomen in de wereld van dementie bij mensen met een verstandelijke beperking. Thema's als het stellen van de diagnose, de fysieke gevolgen en het belang van vroegtijdige zorgplanning komen aan bod, maar ook het omgaan met gedragsveranderingen.

Alain Dekker, neurowetenschapper Universitair Medisch Centrum Groningen

Marijke Tonino, arts Verstandelijk Gehandicapten Stichting Prisma

Harry Urlings, GZ-psycholoog en orthopedagoog-generalist NVO en eigenaar Buro Urlings

Annemieke Wagemans, arts Verstandelijk Gehandicapten Maasveld

11:00 UUR

Koffie-/theepauze

11:20 UUR

SESSIERONDE 1 * Keuze uit 4 verschillende sessies

12:30 UUR

Lunchpauze en gelegenheid tot netwerken

13:30 UUR

Begeleiden van mensen met dementie en een verstandelijke beperking

Harry Urlings neemt je mee in de mogelijkheden van het respectvol begeleiden van mensen met dementie en een verstandelijke beperking. Ook wordt ingegaan op het balans zoeken tussen behoefte aan rust en actuele inzichten in stimuleren, bewegen en het aanbieden van activiteiten.

Harry Urlings, GZ-psycholoog en orthopedagoog-generalist NVO en eigenaar Buro Urlings

14:20 UUR

SESSIERONDE 2 * Keuze uit 5 verschillende sessies

15:20 UUR

Koffie-/theepauze

15:40 UUR

SESSIERONDE 3 * Keuze uit 5 verschillende sessies

16:40 UUR

Borrel en gelegenheid tot netwerken

WERKVORMEN

Je kunt je eigen programma samenstellen door in drie rondes een keuze te maken uit 9 verschillende sessies. Deze worden in verschillende werkvormen aangeboden:

E ERVARINGSSESSIE

In een ervarings sessie ligt de nadruk op het zelf ondergaan/ervaren van bepaalde methodieken om deze vervolgens in de eigen praktijk te kunnen inzetten.

W WORKSHOP

Na een toelichting over een praktijkvoorbeeld of een methodiek worden de deelnemers uitgedaagd tot actieve deelname.

I CASUÏSTIEKSESSIE

Aan de hand van specifieke casuïstiek uit de eigen sector gaan de deelnemers met elkaar de diepte in.

W SESSIE 1.1

Signaleren en symptomen van dementie

Het goed signaleren van dementie bij mensen met een verstandelijke beperking is niet eenvoudig. In deze sessie gaan we verder in op dementie-gerelateerde gedragsveranderingen, waarvan sommige zich al in een vroeg stadium kunnen voordoen. Welke gedragsveranderingen kunnen duiden op een dementie? Wat betekenen deze signalen voor het verloop van het dementieproces? En wat verandert er daarnaast lichamelijk allemaal bij de bewoner?

Marijke Tonino, arts Verstandelijk Gehandicapten Stichting Prisma en

Alain Dekker, neurowetenschapper Universitair Medisch Centrum Groningen

W SESSIE 1.2

Dubbelzintuiglijke problematiek

Gehoor- en/of visusproblemen komen bij ouderen met een verstandelijke beperking aanzienlijk vaker en op jongere leeftijd voor. Deze problemen zijn moeilijk te herkennen, omdat deze ouderen niet altijd goed in staat zijn klachten kenbaar te maken, zeker niet in het geval van dementie. Ook worden de signalen niet altijd herkend door de begeleiding. Tijdens deze workshop leer je meer over het (h)erkennen van zintuiglijke problemen en het belang van goede diagnostiek. Daarnaast geven we handvatten om een bewoner met een combinatie van deze problematieken goed te kunnen ondersteunen.

Noor van Iersel, audioloog BAsc en teamlid Kenniscentrum Doofblindheid en

Trees van Nunen-Schrauwen, GZ-psycholoog Koninklijke Kentalis

W SESSIE 1.3

Invloed van de omgeving

Alle gedrag ontstaat mede onder invloed van de omgeving. Mensen met een verstandelijke beperking en dementie ervaren dat dagelijks. Dit komt door de optelsom van hun zintuiglijke, lichamelijke en cognitieve beperkingen in combinatie met hun levensloop. Een gunstige (stressvrije) omgeving kan ongewenst gedrag voorkomen en stress verminderen. Wat is een gunstige omgeving en hoe zorg je hiervoor? Tijdens deze workshop krijg je kennis aangereikt van de werking van het emotionele brein. We proberen te kijken door de ogen van de cliënt en zoeken naar de verstoringen die gunstig gedrag tegenwerken door de dag heen. We kijken ook naar bouw en inrichting en de eisen die dit stelt. Contact maken, regisseren en begeleiden vraagt om bewustwording van je eigen tempo.

Marga van Oort, projectbegeleider en docent en

Ina Vink, projectbegeleider en ervaringsdeskundige Brein Dementie en Omgeving

W SESSIE 1.4

Dagbeleving en activeren

Bij oudere mensen met een verstandelijke beperking en dementie verandert de behoefte aan dagbesteding. Het tempo gaat naar beneden en men krijgt meer behoefte aan rust en rustmomenten. Zorgorganisatie ASVZ heeft de oude structuur van wonen en dagbesteding losgelaten. Een goede dagbeleving staat voorop, waarbij aandacht is voor individuele behoeften. De LACCS visie (aandacht voor Lichamelijk welzijn, Alertheid, Contact, Communicatie en Stimulerende tijdsbesteding) ligt hieraan ten grondslag. Tijdens deze workshop leer je op een andere manier naar je bewoners en naar de invulling van een goede dag te kijken.

Gerieke van Kruijl, orthopedagoog en

Marja Versloot, teamleider ASVZ

W WORKSHOP

C SESSIE 2.1 / 3.1

Vrijheid en veiligheid bij dementie

Als mensen dementie krijgen wordt de kans op onveilige situaties steeds groter. Het valgevaar kan toenemen of mensen verdwalen door desoriëntatie. Ook kan er sprake zijn van nachtelijke onrust. Reageer je hierop door vrijheidsbeperkende maatregelen toe te passen? Of ga je juist op zoek naar preventieve en creatieve oplossingen? Aan de hand van filmmateriaal bespreek je tijdens deze casuïstiek sessie diverse herkenbare situaties.

Ine van Heesch, gespreksleider 'Dialoogbijeenkomsten Vrijheid en veiligheid bij dementie' Alzheimer Nederland, IDé - Innovatiekring Dementie en LOC Zeggenschap in zorg

C SESSIE 2.2 / 3.2

Vroegtijdig bespreken laatste levensfase

Als een bewoner net de diagnose dementie heeft gekregen is het praten over het verdere ziekteproces of zelfs de dood vaak erg lastig. Door emotie of wellicht een taboe blijft dit veelal onbespreekbaar. Terwijl betrokkenen eigenlijk gedurende het ziekteproces al een rouwproces doormaken. Als de ziekte voortschrijdt is er meestal geen gelegenheid meer te praten en te beslissen over belangrijke en gevoelige kwesties. Hoe en wanneer kan je dit als zorgprofessional bespreekbaar maken? Aan de hand van (eigen) casuïstiek oefen je hiermee tijdens deze sessie.

Annemieke Wagemans, arts Verstandelijk Gehandicapten Maasveld en

Anique Vogel, artsen Verstandelijk Gehandicapten Maasveld

C SESSIE 2.3 / 3.3

Anders kijken naar gedrag

Het dementieproces verloopt doorgaans snel. Het gedrag dat de bewoner daarbij vertoont is vaak moeilijk te begrijpen. De karakterveranderingen zijn indringend voor begeleiders, familie en medebewoners. Hoe ga je daarmee om in de dagelijkse praktijk? Wat is de rol van de omgeving en de professional? Hoe pak je dit multidisciplinair aan? Aan de hand van casuïstiek uit jouw eigen praktijk en het stress-coping model leer je op een andere manier om te gaan met het gedrag van je bewoner.

Arienne Uijl-Blijenberg, orthopedagoog-generalist en GZ-psycholoog ASVZ

C CASUÏSTIEKSESSIE

E ERVARINGSESSIE

E SESSIE 2.4 / 3.4

Dementietafel als middel voor familieparticipatie

Oudere mensen met een verstandelijke beperking en dementie beschikken vaak niet over een uitgebreid netwerk. Het is belangrijk de mantelzorgers die er wel zijn en betrekken professionals goed te ondersteunen ten behoeve van goede zorg. De Dementietafel is een methode om met alle betrokkenen te praten en ervaringen uit te wisselen, met als doel het netwerk te verbreden en te leren van elkaars vragen. Tijdens deze workshop ga je zelf aan de slag met een Dementietafel en leer je hoe je dit kunt organiseren.

Sandra Overbeek, projectleider Dementietafel KansPlus en **Marja Oud**, verpleegkundig zorgconsulent palliatieve zorg Esdégé-Reigersdaal

C SESSIE 2.5 / 3.5

Signaleren van pijn

Iemand met een verstandelijke beperking en dementie kan zijn persoonlijke wensen en behoeften niet altijd duidelijk maken. In deze interactieve sessie laten we zien hoe je pijn kunt herkennen aan de hand van bestaande pijn scorelijsten, bij personen met verminderde communicatieve vaardigheden. Gezamenlijk gaan we op zoek, aan de hand van eigen casuïstiek, naar de mogelijkheden hoe om te gaan met pijn bij mensen met een verstandelijke beperking en dementie.

Sylvia Loos, coördinator Consultatieteam Pijnbeleving Sherpa

AGENDA

27 JUNI 2016

Landelijk Congres

Bewegen en activeren in de ouderenzorg

26 SEPTEMBER 2016

Landelijk Congres

Muziek, een waardevol instrument in de Zorg

22 NOVEMBER 2016

Landelijk Congres

Moderne Dementiezorg 2016